

TÜRKİYE AYDINLARIYLA DAYANIŞMA

HABER BÜLTENİ

TEMMUZ 1986 SAYI:4

TÜRKİYE'NİN DOSTLARI - BUGÜNKÜ REJİMİN DOSTLARI

Milliyet gazetesinde Mayıs ayı başında pek dikkat çekmeyen bir haber yer aldı.Gazete doğrudan doğruya Genel Kurmay Başkanlığından sağladığı bilgilerle 12 Eylül'den buyana Türkiye'de askeri harcamalardaki artışı açıkladı.

- Son beş yılda bütçeden askeri harcamalara ayrılan pay 8 kat artmış,114 milyar liradan 861 milyar liraya yükselmişti.Böylece 1980 bütçesinde yüzde 19'luk bir paya sahip olan askeri harcamalar 1985 bütçesinde yüzde 35'e çıkmıştı.

- 1980'de gayrı safi milli hasılanın yüzde 3.3'ünü oluşturan tüm askeri harcamalar 1985'te yüzde 8'e ulaşmıştı;bu kişi başına düşen askeri harcama miktarında beş yılda 11 katlık bir artışı ifade ediyordu.

- Genel Kurmay Başkanlığı 1985 yılında silah altında bulundurulan kişi sayısının 732,622 kişi olduğunu bildirmekteydi.

Sağlık,eğitim ve benzeri sosyal fonların büyük bir düşme gösterdiği 1980-1985 döneminde,askeri harcamalardaki artışlarla ilgili bu genel bilgiler Türkiye'de varolan rejimin niteliği hakkında da önemli ipuçları taşımaktaydı.

Mayıs ve Haziran ayları boyunca,askeri harcamalar ve "savunma sanayii" konusunda yerli ve yabancı basına yansıyan yeni yeni ilgi çekici gelişmeler oldu.ABD'den, İngiltere'den,Fransa'dan kalabalık heyetler Türkiye'ye geldi.İngiltere'den gelen ve 15 İngiliz silah yapımcısı firmanın temsilcisinin de katıldığı heyetin başkanlığını Devlet Bakanı Norman Lamont yapıyordu.Fransa'nın temsilcisi ise doğrudan doğruya Savunma Bakanı Andre Giraud idi ve bu ziyaretin 12 yıllık bir aradan sonra bir Fransız hükümet üyesinin Türkiye'ye yaptığı ilk gezi olması ayrı bir önem taşıyordu.Türkiye basınına "Silahçılar Üşüştü",İngiliz Bakan:"Silahlarımız pahalı ama kaliteli" dedi,"Fransız Savunma Bakanı memnun ayrıldı" gibi başlıklarla yansıtılan bu gezilerin ana konusu Türkiye'ye silah satışı ve ortaklaşa silah fabrikalarının kurulmasıydı.Gazeteler 100'e yakın yerli şirketin Amerikan, İngiliz,Fransız ve Federal Alman silah tekelleriyle ortak iş yapmak için yoğun hazırlıklar içinde olduğunu bildiriyordu.Türkiye'de ordu ihtiyaçları için ("tedarik programı" kapsamında) gelecek 10 yılda 15-20 milyar dolarlık bir harcama yapılacağının açıklanması,Savunma Sanayii Fonuna,daha şimdiden,yıllık 400-600 milyon dolar sağlayacak kaynaklar ayrılması bu yoğun faaliyetin nedenlerini ortaya koymaya yetiyordu.

12 Eylül'den hemen sonra başlatılan NATO içi ve ikili ilişkiler,imzalanan anlaşmalar,yalnız askeri çevreler bakımından değil yerli ve yabancı silah firmaları bakımından da beklenmedik bir hızda sonuçlarını ortaya koyuyor.1984'de General Dynamics,General Electric ve Westingshouse ile imzalanan ve 5 milyar dolara malolacak Ankara yakınlarındaki bir fabrika ile F-16 uçakları nın bazı parçalarının üretilmesini ve Türkiye'ye 1988' den itibaren 10 yıl içinde 152 F-16 uçağı teslim edilmesini öngören anlaşma,projeler,anlaşmalar dizisinin en büyük rakamlı anlaşmasını oluşturuyor.Ancak öteki projeler ve uygulamalar da bunun çok gerileridne kalmayacak çapta.Örneğin,Frankfurter Rundschau'da 10 Haziran'da yayınlanan Bilim ve Politika Vakfı'nın bir raporunda,Arifiye'de Krupp firması tarafından gerçekleştirilen fabrika "Avrupa'nın en modern tank tamir-yenileme tesisi" olarak tanımlanıyor.En büyük f.Alman gemi yapım firmalarından HDW'ye bağlı kuruluşların gerçekleştirdikleri ya da ortak olarak katıldıkları savaş gemisi yapım projelerinin tutarı da birkaç milyar markı buluyor.Öte yandan 1982 yılı sonunda Türkiye'de hükümetin ABD Çevik Kuvvetlerinin destekleneceğini açıklamasından,ABD ile ikili anlaşmalar imzalanmasından,Konya'da F.Alman hava kuvvetlerinin alçak uçuş eğitimleri yapmalarının kabul edilmesine kadar uzanan bir dizi kararın sonucunda Türkiye'de özellikle Doğu Anadolu'da,askeri havaalanı ve üs inşaatı yoğun şekilde sürüyor.

Washington'daki Politika Enstitüsüne bağlı olarak yürütülen Silahlanma ve Nükleer Silahlar Araştırma Projesi Direktörü William M. Arkin,Ekim 1985'te Bulletin of Atomic Scientists'da yazdığı bir yazıda ABD'nin,Türkiye'nin askeri değeri konusunda hiç bu kadar duyarlı olmadığını belirtmişti.Bay Arkin,iki noktaya,Türkiye'de silah altında tutulan asker sayasının Afganistan ve İran sınırındaki birlikler de dahil aynı bölgedeki Sovyet askerleri sayısının iki katını bulduğuna ve son sıralar Türkiye'ye boyuna yeni nükleer başlıklı silahlar yerleştirildiğine dikkat çekerek bunun "yatay-tırmandırma stratejisi"nin bir parçası olabileceğini belirtmektedir.Dünyanın herhangi bir bölgesinde başlayan bir savaşı ABD'nin kendi seçtiği bir başka bölgedeki saldırısıyla tırmandırması biçiminde özetlenebilecek olan bu strateji çerçevesinde Türkiye'de yapılan askeri harcama ve yatırımların ne kadar Türkiye'nin çıkarlarını ilgilendirdiği daha da açığa çıkmaktadır.Bay Arkin'in yorumunun doğruluğu giderek daha iyi belli olmaktadır.

Yeni Gündem dergisinin askeri harcamaların Meclis içinde herhangi bir muhalefetle karşılaşıp karşılaşmadığını soran muhabirine ANAP'lı komisyon başkanının verdiği cevap ilgi çekicidir:"Benim komisyonum 21 kişidir.4 emekli orgeneral var,bir de eski başbakan var,2 tane kurmay subayımız var,3 tane albay rütbesinde arkadaşımız var,2 tane de binbaşı var.Bunlar ordudan gelen insanlar.Bu yüzden burada hiçbir işimiz itiraza mahal kalmadan,hep aşağı yukarı komisyondan ittifakla çıkıyor.

Meclis'e geldiği zaman da,zaten komisyonda bütün partiler temsil edildiği için,hemen çıkıyor...Türk ordusunun ihtiyaçlarını karşılamak sadece bizim değil,her Türk vatandaşı için görevdir.Çünkü bu ordu bizi,vatanımızı savunuyor."Dünyanın en büyük silah tekelleri ile ortak iş yapmak için koşuşan yerli holdinglerin,Türkiye'nin büyük sermayesinin katılmasıyla yukarıdaki çerçeve tamamlanmaktadır.

Türkiye ile Batı Avrupa ülkeleri arasındaki "havanın yumuşaması"ndan bahsedilirken,"Türkiye'deki demokrasiye dönüş" ardı ardına hemen hemen bütün Batılı uluslararası platformlarda selamlanırken,bir dizi büyük alt yapı yatırım ihalesinin Fransız,İngiliz,Alman,İsveç,vs. sermayesini ne kadar yakından ilgilendirdiği hep belirtilmişti.Son ayların gelişmesiyle bu çirkin alışverişin en çirkin bölümü de iyice aydınlanmaktadır.Silah fabrikatör ve tüccarları ile "demokrasi" arasındaki ilişki, yalnız düne ve bugüne ilişkin olarak değil,yarınki gelişmelere ilişkin olarak da Türkiye politikasında,Batı'dan Türkiye'ye yönelen etkilerde kendini belli edecektir.

Bir bakıma bütün bunlar,eşyanın tabiatı gereği olan gelişmeler olarak değerlendirilebilir.Silah fabrikatörlerinin,tüccarlarının ve en gerici askeri çevrelerin bugünkü rejimin dostları olmasından daha doğal ne vardır?Ama Türkiye'nin dostları,Türkiye halkının dostları, demokrasinin,özgürlüğün dostları nerededir?Batı ülkelerinde bu dostların sesi niye böyle kısık çıkmakta,her o yun niye bu kadar büyük bir aldatma gücüne sahip olabilmektedir?

Asıl üzerinde durulması gereken bu son sorudur.

5. YILINDA YÖK

YÖK uygulaması 5. yılına girerken yarattığı yıkım öylesine açık seçik ve öylesine büyük boyutlarda ortaya çıktı ki,YÖK'e karşı muhalefet oluşturacak,köklü çözümler önerebilecek öğretim görevlilerinin üniversitelerden tasfiye edilmiş olmalarına karşın,şimdi YÖK'e ayak uydurmaya çalışan öğretim üyeleri YÖK'e karşı eleştirilerini dile getirmeye başladılar.Geçtiğimiz aylar,1981 yılından beri sık sık ülke gündeminde yer alan YÖK'ün sürekli gündemde kaldığı aylar oldu.Üniversite içinden, parlamentodan, basından,toplumun hemen her kesiminden YÖK'e karşı eleştiriler yükseldi.Kimi YÖK yandaşları ise,üniversiteleri medreseye çeviren,Prof. Dr. Yahya Zabunoğlu'nun deyimiyle:"Türkiye'yi 50-100 yıl geriye götüren" bu uygulamaları eskisi gibi savunamaz oldular. Mart ayında YÖK tarafından yayınlanan ve fiyatı dolarla belirlenen iyi cins kağıda özenle basılmış fakat içeriğinde aynı titizliğin bulunmadığı "Yükseköğretim Bülteni"ndeki propaganda yazıları da eleştirilere karşı önlem olarak bir işe yaramadı.

Üniversitedeki görevine gerekçesiz olarak son verilenlerden Prof. Dr. Tuncer Bultay,Hürgün'ün sorusu üzerine;"Ortada geri dönülecek bir üniversite kalmadı" derken,YÖK'ten sonra üniversiteden istifa eden ilk öğretim üyesi olan Doç. Dr. Şirin Tekeli de Cumhuriyet Gazetesinden Şahin Alpay'a;"Lokanta açarım da üniversiteye dönmem" diyordu...YÖK konusunda ilginç değerlendirmeler den birini de Prof. Dr. Cahit Talas yapıyordu:"YÖK üniversiteyi araştırma ve bilimin gelişmesine katkıda bulunma işlevinden soyutlayarak onu aynı zamanda yetersiz bir yüksek okula dönüştürmüştür.Bunun da anlamı her ülkenin bir bilimi olması düşüncesini önemsememektir.Bilimsel bakımdan sürekli olarak dışarıya bağımlı kalmayı yeğlemektir."

BOŞ KÜRSÜLER

Toplam 5000 dolayındaki öğretici tasfiyesine çok sayıda öğrenci alınması da eklenince öğretim üyesi açığı hızla büyümüştür.

Bugün Ankara Hukuk Fakültesi'nin Kamu Hukuku ve İdare Hukuku kürsülerinde öğretim üyesi bulunmamaktadır. SBF'de ise öğretim üyesi yokluğundan uluslararası ilişkiler dalında yüksek eğitim programı tümden kaldırılmış durumda.YÖK'le birlikte,asistanlık kurumu,doçentlik tezi kaldırılmıştır.Yüksek lisans ve doktora çalışmaları bölümlerin elinden alınmış ve birbirleriyle bağlantısız bölümlerden oluşan enstitülere verilmiştir.Edebiyat fakültesinde lisans tezleri kaldırılmıştır.Ama fakültelerimiz yeni birtakım derslerle takviye edildi.Örneğin artık siyasal bilgiler öğrencileri müzik,resim dersleri görüyor,kara tahta üstüne çizilen resimlerden bir futbol sahasının büyüklüğünü öğreniyorlar.

YÖK'ün dilinden düşürmediği büyük başarısı,Anadolu'ya götürdüğü üniversitelerde ise durum daha içler acısı.Konya Hukuk Fakültesinde daha doktorasını bile tamamlamamış emekli bir vali ders veriyor.İzmir Hukuk'ta Hukuk Başlangıcı dersleri meslekten olmayan bir vali muavini tarafından okutuluyor.1984-85 öğretim yılı,öğretmen açığı nedeniyle derslerin boş geçtiği Karadeniz Mimarlık Mühendislik Fakültesi'ndeyalnızca tek bir doçent bulunuyor.Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde 498 kişilik akademik kadroya karşılık 28,Fırat Üniversitesi'nde 594 kadroya karşılık 281,19 Mayıs Üniversitesi'nde 1683 kadroya karşılık 300 öğretim üyesi görev yapıyor.

YÖK KONUSUNDA MECLİS ARAŞTIRMASI İSTEMİ REDDEDİLDİ

21 Nisan'da Ahmet Sırrı Özbek (SHP milletvekili) tarafından TBMM'ne verilen "Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversitelerin uygulamaları ile ilgili" meclis araştırması önergesi,24 Nisan'da tartışılarak derdedildi.Böylece gerek üniversite çevreleri gerek toplumun diğer kesimleri tarafından giredek daha geniş ölçüde paylaşıldığı kuşku götürmez olan ve basına da etraflıca yansıyan "YÖK'ün iflası" yargısının "galiba bir şeyler değişecek" umudu suya düşmüş oldu.

Nokta dergisinin tartışmalara neden olan kapağı (23 Mart),aynı sayıda "YÖK Topun Ağzında" başlığı altında,bugüne kadar YÖK sistemi ile uyumlu çevrelerden bile şikayetlerin yükselmekte olduğu haberi,ANAP'ın İstanbul da bir dizi üniversite öğretim üyesi ile düzenlediği toplantıda Özal'ın bile "fikir değiştirdiği" kanısı bu umutların büyük ölçüde beslenmesine neden olmuştu.SHP, meclis araştırma önergesinin "YÖK planı" içinde ilk adım olduğunu,bunun arkasından bir yasa değişikliği tasarısını meclise getireceklerini söylüyordu.Bu tartışmalar,Mayıs başından itibaren bıçakla kesilircesine sona erdi.

Bugünkü üniversite yıkımı,sadece YÖK yasasının değiştirilmesi ile onarılması mümkün olmayan bir biçimde, 1982 Anayasası ile getirilen düşünce yasakları ile örülmüş bir sistemin parçası.Bugünkü rejimin,her türlü ölçüye göre başarısızlığı kanıtlanmış olan beş yıllık YÖK uygulaması konusunda meclis araştırmasına bile tahammül gösteremeyişi,bu sistemin demokratikleşme yönünde en ufak bir ödün bile veremeyecek durumda olduğunu bir kez daha gösterdi.

•İzmir 9 Eylül Üniversitesi'nde bir kız öğrencinin polis tarafından dövülmesi büyük tepkilere neden oldu. Valilik polisin üniversitelerden çekilmesini istedi..

ÖĞRENCİ DERNEKLERİ: ÖNEMLİ DEMOKRATİK KAZANIM

Geçirdiğimiz ders yılı,üniversite gençliği açısından önemli bir sınav yılı oldu.Öğrenciler,örgütlenme özgürlüğüne getirilen bir dizi engeli bilfiil aşarak,hemen hemen tüm yüksek okul ve fakültelerde,sayıları 69'u bulan (15 Mayıs,**Öğrenci Postası**) Öğrenci Derneği'ni kurmayı başardılar.Aynı zamanda örgütlenme yasaklarıyla pekeştirilmeye çalışılan,gençliğin "depolitizasyonu" politikasına da,önemli bir darbe indirmiş oldular.

Üniversite bütününün bir parçası olan öğrencilerin yaşam ve yetişme koşullarını derinden etkileyecek olan bu gelişmeyi,Bülten'in bu sayısında sizlere akratrayı,yarının aydınlarının,bugünden karşılaştıkları baskıları ve bunlara karşı verdikleri mücadeleyi bir ölçüde de olsa tanıtabilmeyi istedik.

İLK BAŞVURULAR YAPILIYOR

Öğrenci derneklerinin kurulması için ilk başvurular,ders yılının başlamasıyla birlikte,dernekler yasası uyarınca,mülki amirliklere yapılmaya başlandı.Öğrencilerin karşısına,Yüksek Öğretim Yasası'nın hem Anayasa hem de Dernekler Yasası ile çelişen,"öğrencilerin dernek dernek kurmaları için rektörlükten izin almalarını" gerektiren 59. maddesi çıkartıldı.Valilik ve kaymakamlıklar,başvuru dilekçelerini,rektörlük izni olmadığı gerekçesi ile almamak için direndiler.

Engellemeler,bu "bürokratik" düzeyde kalmadı.Dernek kurmak için başvuru yapan öğrencilerden bir çoğu,evlerinden ya da kaldıkları yurtlardan gece yarıları alınarak,"ne demeye dernek kurmaya kalkıştıkları" konusunda sorgulamalara,bazen günlerce süren gözaltlarına götürüldüler.En son olarak,ODTÜ,Gazi Üniversitesi,DTCF,Ankara Üniversitesi BYYO,Hacettepe Üniversitesi ve Siyasal Bilgiler öğrenci dernekleri,11 Mayıs'ta yaptıkları açıklamada,"Hiçbir gerekçe gösterilmeden,aralarında dernek kurucularının da bulunduğu 16 öğrencinin 48 saat gözetimden sonra 14'ünün serbest bırakılmasını" protesto ediyorlardı.Bir yandan SHP milletvekilleriyle ilişkiye geçen öğrenciler,YÖK'ün 59. maddesinin değiştirilmesi konusunda yasa tasarısı hazırlanmasına önayak olurken, diğer yandan,dernekler yasasına göre yaptıkları başvuruların kabul edilmediği gerekçesiyle İdare Mahkemelerine dava açıyorlar,bütün bunların yanında da,rektörlük izni koşulunu da yerine getirerek,çok yerde derneklerini kurmayı başarıyorlardı.

"ÖĞRENCİ DERNEĞİ İÇİN İZNE GEREK YOK"

Ankara 6. İdare Mahkemesi üniversitelerde öğrenci derneği kurulması için rektörlük iznine gerek olmadığı kararını alarak,ilk kez,bu yoldaki Ankara Valiliği ve rektörlük işlemlerini hukuka aykırı buldu ve dernek kurmanın Anayasa ile güvence altına alınan bir hakkın kullanılışı olduğunu belirtti **(19 Mayıs,Cumhuriyet)**.Ne var ki,mahkeme ayrıca,YÖK'ün adı geçen maddesinin,"rektörlük izninin sadece kurulu derneklere **üye olmak isteyen** öğrencileri kapsadığına" karar vererek,bu "anayasal hakkın" kullanılışı konusunda 1980 sonrası hukuğun parlak örneklerinden birini daha verdi.

Öğrenci dernekleri,ilk kurulma aşamalarından sonra,rektörlüklerin,kurucu üyelerin üyeliklerini reddetmeleri,vb. gibi ilginç -ve beklenir- engellemelerle de karşılaştılar,karşılaşıyorlar.

ÜNİVERSİTELERDEN KISA KISA ...

İDEOLOJİK EĞİTİM

Gazi Üniversitesi öğrencileri,"Türkiye'de anarşi ve terörün sebepleri ve hedefleri" adlı bid dizi konferansa katılmaya zorunlu tutuluyorlar,gelmeyenlerin adları alınıyor ve izlemeyenler için konferanslar tekrarlanıyor.Derslerde ele alınan konular ilkin 12 Nisan 1985'de YÖK binasında verilen konferanslarda işlenmiş,ardından da yine YÖK tarafından önce gizli,sonra da "hizmete özel" olarak bastırılmış,gizlilik derecesi kaldırılarak kitap haline getirilmişti.

Bu kitaba bir önsöz yazan YÖK Başkanı İhsan Doğramacı,kitabın oluşturulma amacını,"Atatürkçülüğe karşıdit oluşturan yıkıcı ve bölücü akımları bilmek ve öğretmek olarak" açıklamıştı. **(Yeni Gündem,19-25 Mayıs 1986)**

POLİS DAYAĞI

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi 4. sınıf öğrencisi Deniz Nencan,"ramazan gününde askılı elbise giydiği,açık saçık okula geldiği için" fakülte kapısında dövdü.200 öğrenci olayı protesto için dekanlığın önünde oturma eylemi yaptı.Üniversite dekanlığı bu öğrenciler hakkında disiplin soruşturması açtı. **(Cumhuriyet,5-6.6.1986)**

1986 yaz döneminde Türkiye'de bir üniversiteye staj için başvuran bir yabancı öğrenciye,üniversite rektörlüğünden gereğinin yerine getirilmesi için gönderilen genelgeyi,aşağıda belge olarak sunuyoruz.

[redacted]

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Daire :Yab.Pas.Hud.İşl.
Şube :Yab.Vize-3
41534-885/3 354737

A N K A R A
29/11/1984

Konu :Araştırma yapmak isteyen yabancılar Hk.

YÖK BAŞKANLIĞINA

Yurdumuzda ilmi araştırma, inceleme, arkeolojik kazı, film çekme ve benzer çalışmalar yapmak isteyen yabancı gerçek ve tüzel kişiler veya bunlar adına faaliyet gösteren T.C. uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin çalışmalarına müsaade edilmesi hususundaki mevzuatın tatbikatı ile ilgili olarak yapılan yazışmalarda eksik muamele yapıldığından dolayı işlerin gecikmesine ve yabancıların çalışmaları sırasında refakatlarına tayin edilen mihmandar tarafından yabancıların durum ve temasları ile çalışmaları hakkında düzenlenen raporun gönderilmediğinden yazışmalar yapılmasına sebep olunduğu görülmüştür.

Bu itibarla Bakanlar Kurulunun 14.1.1983 gün ve 83/5963 sayılı Kararnamesinde belirtilen başvuru ve izin verme usulünün nasıl uygulanacağı ile yabancıların çalışmaları sırasında refakatlarına tayin edilen mihmandar tarafından düzenlenen raporun ilgili Bakanlık, Kuruluş ve Valiliğe ne şekilde gönderileceği aşağıda gösterilmiştir.

1- Her türlü Bilimsel araştırma ve incelemeler için başvurular yurt dışında T.C. Büyükelçiliklerine, yurt içinde Dışişleri Bakanlığına yapılır.

2- Araştırma ve inceleme için başvuranların durumları, konularında ciddi çalışmaları ve eserleri olup olmadığı, ülkemize karşı tutumları Büyükelçilikçe incelenir, talep hakkındaki görüş müracaatla birlikte Dışişleri Bakanlığına bildirilir.

3- Dışişleri Bakanlığı kendisine intikal eden yazı ve formu inceler, kendi görüşünü de belirterek bu talebi konu ile ilgili Bakanlık, Genelkurmay Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığına aynı zamanda intikal ettirir. İlgili Bakanlık, Genelkurmay Başkanlığı ve MİT Müsteşarlığı görüşlerini İçişleri ve Dışişleri Bakanlığı ile bilgi için diğer Bakanlık ve Kuruluşlara bildirir.

4- İçişleri Bakanlığınca ilgili Bakanlık ve diğer makamlarca verilen görüşler dikkate alınarak gerekli karar verilir, bu karar gereği için Dışişleri Bakanlığına, bilgi için de ilgili Bakanlık ve Kuruluşlara bildirilir.

5- İlgili Bakanlık kendi görüşünü tesbit ederken gerektiğinde bilimsel kurumlarımızla temas ederek aynı konuda önce araştırma ve inceleme yapılıp yapılmadığını araştırır. Yapılmak istenen araştırmanın gerekli ve faydalı olup olmadığı hususundaki görüşlerini alır, görüşü olumsuz ise bu görüşünü derhal Dışişleri Bakanlığına bildirir ve diğer Bakanlık ve Kuruluşlara da bilgi verir.

6- Refakatçı refakat ettiği kişi veya heyetlerin çalışmalarının bitiminde bunların çalışma ve davranışları hakkındaki görüşlerini bir raporla çalışmanın yapıldığı Valiliğe ve ilgili Bakanlığa bildirir. Bu Bakanlıkça raporun bir örneği diğer ilgili Bakanlık ve Kuruluşlara gönderilir.

Yukarıda açıklandığı üzere Dışişleri Bakanlığından gelen bu gibi taleplere görüş bildirilirken yalnız Dışişleri Bakanlığına değil, Bakanlığımız, ilgili Bakanlık ve Kuruluşlara da dağıtımlı yapılması ve yabancıların çalışmaları sırasında refakatlarına tayin edilen mihmandar tarafından yabancıların çalışmaları, durum ve temasları hakkında düzenlenen raporun Bakanlığımıza, ilgili Bakanlık, Kuruluş ve Valiliğe de gönderilmesi gerekmektedir.

Yapılan işlemlerin, süratli, güvenli ve sağlıklı yürütülebilmesi için sözkonusu Kararname esaslarına hassasiyetle uyulmasını arz ve rica ederim.

BAKAN ADINA/EMRİYLE

(İ M Z A)
Galip DEMİREL
Müsteşar

ASLININ AYNIDIR
Sevidet ERZURUM
Dr.İşl.D.Dok.Şefi

haber bülteni

Gırgır'dan

İŞKENCE DURMUYOR!

Yetkililerle aksi doğrultuda yapılan tüm açıklamalara karşın işkence örnekleri basına yansımayı sürdürüyor. İşkenceyle öldürüldükten sonra 'kaçarken vuruldu' denilen öğretmen Sıddık Bilgin'e ısrarlı çabalar sonucunda otopsi yapıldı. Ancak ailesinin ve basın mensuplarının otopsiyi izlemelerine izin verilmediği gibi, **30 Mayıs** tarihli **Cumhuriyet** gazetesine göre de İlçe Jandarma Garnizon Komutanı basın mensuplarını tehdit etti.

Bir grup tutuklu ailesi ise 320 imzalı bir dilekçeyi Metris Askeri Ceza ve Tutukevi Müdürlüğüne vererek cezaevi koşullarının düzeltilmesini istediler. Aileler yaptıkları basın toplantısında cezaevinde dayak ve aşağılayıcı muamelenin yaygın olduğunu, yaşam koşullarının da çok kötü olduğunu belirttiler.

İşkence hakkında en son örnek 1 Mayıs tutuklamalarıyla ilgili olarak basına yansıdı. **Yarın** dergisinin Haziran sayısında açıklandığına göre; gözaltına alınanlara poliste işkence yapıldı. Sonradan salıverilenlerin belirttiğine göre polis; çeşitli işkence yöntemlerini gösterdikten sonra, **"Biz demokrat insanlarız Seçme özgürlüğünü size bırakıyoruz"** diyor.

DEMOKRASİ SEMİNERİ!

Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi'nin sosyalist grup milletvekilleri, İstanbul'da düzenlenecek olan Avrupa Konseyi toplantısına katılmak için toplantı öncesinde Barış Derneği, DİSK ve öteki sendika temsilcilerinin katılacağı, halka açık bir seminer düzenlenmesini şart koştular. Sosyalist grubun İstanbul'da 30 Haziran-4 Temmuz tarihleri arasında yapılacak olan Avrupa Konseyi toplantısıyla ilgili açıklamasında, "Seminerin amacı, sosyalist grubun Türkiye'de insan hakları ve demokrasiye geçiş sürecinin tamamlanmasına verdiği önemi tanıtmak ve Avrupalı sosyalistlere bu ülkenin demokratik yaşamla ilgili sorunları konusunda en tarafsız bilgileri verebilmektir" denilmektedir. Haber Büyteni'nin baskıya girdiği günlerde yapılacak olan seminerin, sayın milletvekilleri tarafından, Türkiye'de demokrasiye geçiş sürecinin tamamlandığı doğrultusunda yorumlanabilmesi, hayli güç olsa gerektir.

YAZAR ÖMER POLAT'IN PASAPORTUNA EL KONULDU

Pasaportunu uzatmak amacıyla 17 Haziran'da Münster Konsolosluğuna giden Ömer Polat'ın pasaportuna el konuldu.

Yandı bitti kül oldu

İletişim Yayınları'nın çıkardığı, Geoff Hodgson'un *Sosyalizm ve Parlamenter Demokrasi* adlı kitabı hakkında soruşturma açılmış ve kitap toplatılmıştı. Ancak daha sonra Sıkıyönetim Savcılığı takipsizlik kararı vermişti. Bunun üzerine toplanan kitapları geri almak için Emniyet'e başvuran yayınevi yetkilileri "İmha ettik" cevabıyla karşılaşmışlardı. Sözlü cevap, bir süre sonra yazılı bir cevapla pekişti: 1. Ordu Adli Müşavirliği, "imha nedeniyle iadenin mümkün olmadığını" resmen bildirdi. Hakkında dava bile açılmamış bir kitap, Sıkıyönetim'in tartışılmaz emirleri uyarınca ortadan kaldırılmış, geride anlamlı bir belge kalmıştı.

T. C.
K. K. K.
1 NCİ ORDU KOMUTANLIĞI
İSTANBUL

AD. MÜŞ. : 1986/328 (SYNT) 10.3.1986

KONU : Yasak Yayın Hk.

Sayın
Av. Aydil KURTKAYA
Poyracık Sok. 7/2
TOPAGACI/NİŞANTAŞI

13.2.1986 tarihli dilekçenizde sözü edilen "SOSYALİZM PARLAMENTER DEMOKRASI„ isimli kitabın, 1402 Sayılı Kanunun 3/c maddesi gereğince, 1.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının 19.6.1985 gün ve AD.MÜŞ:1985/140 sayılı emri ile imha edilmesine karar verilmiş oldpğundan, iade edilmesi mumkün değildir.

Bilgilerinize rica ederim.

KOMUTAN NAMINA

Durmuş AKŞEN
Hâkim Kıdemli Albay
1 nci Ordu Adli Müşaviri

Bu yazı Nisan 1986'da yayın hayatına giren,**"abece,aylık eğitim,kültür ve sanat dergisi"**nin 2. sayısından alınmıştır.Eğitim ve öğretmen sorunlarına ağırlık veren **"abece"** dergisi ilk sayısında çıkış amaçlarını şöyle dile getiriyor:

"**abece**'nin eğitimin demokratikleştirilmesine,öğretmenlerin ekonomik ve demokratik taleplerine,köklü sorunların çözümüne getireceği katkı,genel demokrasi mücadelesinin kazanacağı ivme ile başarıya ulaşacaktır."

MUZIR YASASI VE TEMELDEKİ NEDENLERİ

HALİT ÇELENK

Kamuoyunda "Muzır Yasası"adıyla anılan,3266 sayılı yasa yoluyla 1117 sayılı yasada ve Ceza Yasasının 426,427 ve 428.maddelerinde değişiklik yapan yasayı değerlendirirken;konunun önem ve kökeninie açıklığa kavuşturabilmek bakımından,1961 Anayasasını,1971 yılında bu yasada yapılan değişiklikleri,bu değişikliklerin siyasal,ekonomik ve toplumsal nedenlerini ve neler getirdiğini ve daha sonra da 1982 Anayasasının ilgili maddelerini kalın çizgileri ile anımsamakta yarar vardır.

Çünkü 1961 Anayasasının kabulündne bu yana,egemen sınıflar ve temsilcileri tarafından bu temel yasaya karşı çıkılmış,"Bu Anayasa ile memleket idare edilmez", "hayırda hayır vardır"sloganları ile bu direniş biçimlendirilmiş,daha sonra da anılan Anayasa Lüks ilan edilerek değiştirilmesi istenilmiştir.Sonunda,12 Mart döneminde Anayasanın insan hakları ve kişinin hak ve özgürlüklerine ilişkin tüm maddeleri değiştirilmiştir. 12 Eylül harekatından sonra da 1982 Anayasası kabul edilerek 1961 Anayasası tümden yürürlükten kaldırılmıştır.

Bütün bunlar,temelde,bir bütünün parçalarıdır. Amaç,ülkemizde demokratik bir yönetim yerine,otoriter ve yasakçı bir rejimi gerçekleştirmek,basın özgürlüğü, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini kısıtlamak ve giderek düşün yaşamını baskı altına almaktır.

Muzır Yasası da bu bütünün başka bir parçasını oluşturmaktadır.

I.

İnsan hakları'na ve demokratik ilkelere büyük oranda saygılı bir Anayasa olan 1961 Anayasası,basın özgürlüğüne gereken önemi vermiş,basının özgür olduğunu ve sansür edilemeyeceğini kabul etmiş,kitap ve broşür toplatmaya ancak hakim tarafından karar verilebileceği ilkesini getirmiştir.

1961 Anayasasının 22.maddesinin gerekçesinde şöyle denilmiştir:"...Zira bugün artık basın hürriyeti,sadece sansürün kaldırılması anlamında değil,basının fiilen serbest ve tesirli olması görevini yerine getirebilmesi için karşılaşabileceği,siyasi, idari, iktisadi bütün engellerden kurtulması ve devleten gerekli yardımı görmesi olarak anlaşılmaktadır."

"...Gazete ve dergilerin toplatılması,basın hürriyetini en ciddi surette tehdit eden bir tedbirdir.Ancak ,kesin zaruret olan hallerde başvurulabilmesini temin maksadıyla modern anayasalardaki formüle uygun olan bu yola ancak kanunun açıkça gösterdiği hallerde gidilebilmesi Anayasada bir direktif olarak konulmuş ve basın kanunlarının toplatma ile ilgili hükümlerinin bu istikamette düzenlenmesi sağlanmıştır.Toplamaya ancak mahkeme karar verebilecektir.Gerçi acele hallerde bu hüküm bazen mahzurlar doğurabilirse de ideri makamların toplatmaya yitkili kılınmasının toplum hayatı için doğuracağı mahzurlar çok daha ağır basacağından ehveni şer tercih edilmiştir."

Anayasanın metninde ve gerekçesinde de açıkça belirtildiği gibi, 1961 Anayasası, basın özgürlüğü ve kitap,broşür ve gazete toplatma konularında sadece bağımsız mahkemelere yetki vermiş, İdare'ye böyle bir yetki tanımamıştır.

II.

1961 ANAYASASI DEĞİŞTİRİLİYOR

Yukarıda da açıklandığı gibi, 27 Mayıs Anayasasına,halkoylamasına sunulduğu günden başlayarak karşı çıkılmış,eleştirilmiş ve değiştirilmesi istenilmiştir. Bu karşı çıkışın temelinde demokratik ilkeler değil, dış destekli sermaye çevrelerinin çıkarları yatmaktadır.

Ülkemizde bu çevrelerin sözcülüğünü yapan bir gazetede yayınlanan düşünceler,değişiklik isteklerinin ne den kaynaklandığını göstermektedir.Gazetede şöyle deniliyor:

"...Bugün artık Anayasayı ve buna müteferri kanunları tadil etmeksizin ortadaki anarşiyi söküp atamazsınız.Memlekette kol gezen anarşi bizzat Anayasanın dibacesinde yazılı direnme hakkından ayrıca bir kuvvet alıp kullanarak bu hakkı zabıta kuvvetlerinin yüzlerine karşı haykırmaktadır.Bugün artık Anayasayı ve buna müteferri kanunları tadil etmeksizin üniversiteyi ve ilmi muhtariyetini üniversite binalarında karargah kurmuş anarşiden kurtaramazsınız.Bugün Anayasayı ve buna müteferri kanunları tadil etmeksizin birtakım öğretmen sendikalarını ve bunları mesajlarla teşvik eden birkısım politikacıları dünkü köy enstitülerinin ihyası için 17 Nisan günleri Aşrı Muharrem ayinleri tertip etmekten alıkoyamazsınız.Anayasayı ve buna müteferri kanunları tadil etmeksizin bugün artık Teşri cihazını da, İcra cihazını da milli mizacın icabettiği bir milli eğitim siyaseti ittihazına imale edemezsiniz.Anayasaya ve buna müteferri kanunları tadil etmeksizin Marksist-Leninist olmadık ları halde birkısım parlamento azalarını genel greve müsaade eder ve seçim yasasının rüşt yaşına indirilmesini talep eder kanun tekliflerini parlamentoya sunmalarına engel olamazsınız."(2)

Aynı gazetede şu düşünceler de savunuluyor:

"Anayasadan başlamak suretiyle mevzuatı icaplarına göre müessir hale getirmeden tehlikeleri bertaraf etmeye bugün artık imkan kalmamıştır.Eldeki mevzuat milli bir koalisyon hükümeti veya iktidarı ile zamanında tatbikata geçirilse idi memlekette Marksist cereyanın doğurduğu anarşi daha sürfe halinde iken önlenip söndürülebilirdi.Camiada Anayasayı ve buna müteferri kanunları anlayış havası o zamanlar buna pekala müsait idi.Düşününüz ki,Ceza Kanunundaki 141-142. maddeleri bizzat kollektivist parti tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmüştür.Mesela Milli Birlik Komitesi yerini devrin siyasi heyetine terkettiği günlerde veyahut hiç olmazsa 21 Mayıs 1963 ayaklanmasına müteakip ortadaki cereyan eden kanun dışı parti mahkemeye verilip kapıları seddü-bend edilmiş olsaydı,maksad da hasıl olurdu.Olmadı,olamadı. Ne için olamadı?Şimdiye kadar burası dahi karışık isimi fail bir mesele olarak kalmıştır.Anayasa Mahkemesinin, kurulu nizamı sosyalizme müsait görerek partinin meşruiyetine karar vermesi ihtimalinden mi endişe edildi?Böyle bir ihtimal de nazarlara pek zayıf görünür.Zira 141-142. maddelerin Anayasaya aykırı olmadığı yolunda mahke

meden çıkan kararı müteakip olsun,o menfi ihtimale kıymet verilmemek ve partinin kapatılması için mutlaka teşebbüse geçilmek iktiza ederdi.Yoksa partiyi kapatmak için önüne geçilmez daha başka engeller mi yol üzerinde beliriyordu?Buralara hala pek vuzuha çıkmış değildir." (3)

Böylece 12 Mart döneminde 1961 Anayasasının insan hak ve özgürlüklerine ilişkin tüm maddeleri geriye doğru değiştirilmiş,temel hak ve özgürlükler kısıtlanmıştır.

YARGI'NIN YETKİSİ YÜRÜTME'YE VERİLİYOR

Bu değişiklikler,Anayasanın temel ilkelerinden biri olan "Güçler Ayrılığı" ilkesini bozmuş,Yargı erkinin bağımsızlığını sınırlamış,Yürütme organının yetkilerini Yargı aleyhine genişletmiştir.Bu tutum,demokratik rejimi bir kenara iten baskı rejimlerinin önde gelen özelliğidir.

Bozulan ve bir kenara itilen "Güçler ayrılığı" ilkesinin Anayasa hukuku bakımından önemini Sayın Prof. Munci Kapani şöyle açıklamaktadır:

"Ancak bu prensibin,dün olduğu kadar bugün de önem ve değerinden hiçbir şey kaybetmeyen bir yönü vardır ki,o da Yargı organının diğer organlar karşısında bağımsızlığıdır.Gerçekten,Yargı organının -yani mahkemelerin- siyasi organların her türlü etkisinden uzak bulunması ve onlara karşı tam bir bağımsızlığa sahip olması,demokratik rejimin temel şartlarından birini teşkil eder.Montesquieu'nün bu konuda söyledikleri,bugün hiç şüphe yok ki aynı tazelikte tekrarlanabilir.Mahkemelerin Yasama ve Yürütme organlarından ayrılmadığı ve hakim teminatı'nın gerçekleştirilmediği yerlerde,hürriyetlerin güvenlik altında olduğundan sözetmek de imkansızdır.Devlet kudretinin sınırlandırılması ve kamu hürriyetlerinin etkili olarak korunmasını sağlamak için mahkemelerin özellikle Yürütme organı karşısında bağımsızlığının sağlanması gerekir.Kuvvetler ayrılığı prensibinin bugün için bütün önem ve ağırlığı bu noktada toplanmaktadır." (Kamu Hürriyetleri adlı yapıt).

Gerçekten,1971 yılında Anayasanın basın özgürlüğü,kitap ve broşür toplatma ile ilgili 22. maddesi değiştirilmiş,maddenin beşinci fıkrası ile Yürütme organı na yani İdareye kitap toplatma yetkisi tanınmıştır.

Değiştirilen madde şu biçimi almıştır:

"Türkiye'de yayınlanan gazete ve dergiler,kanunun gösterdiği suçların işlenmesi halinde hakim kararıyla; devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün,milli güvenliğin,kamu düzeninin veya genel ahlakın korunması bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de,kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir." (4)

1982 ANAYASASI

1982 Anayasası da 28. maddesinde,"Basın hürdür, sansür edilemez" dedikten sonra,maddenin devam eden hükümleri ile sansürü dolaylı olarak yeniden getirmiş ve tüm yayınların,gecikmede sakınca bulunan hallerde İdarece dağıtımın önlenebileceğini kabul etmiştir.Yani İdare makamları herhangi bir yayının dağıtımını önlemeye yetkili kılınmıştır.

Bu Anayasa;28. maddesinin yedinci fıkrası ile süreli ve süresiz tüm yayınların İdarenin emri ile toplatılabileceği ilkesini kabul etmiştir.Madde şöyle demektedir:

"Süreli ve süresiz yayınlar,kanunun gösterdiği suçların soruşturma ve kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla;Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün,milli güvenliğin,kamu düzeninin,genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir."

"Gecikmede sakınca bulunup bulunmadığı" da kuşkusuz İdare makamları tarafından takdir edilecektir.Yani böylece bir kitabın ve yayının toplatılması İdarenin keyfine bırakılmış olmaktadır.

1982 Anayasası da böylece,7,8 ve 9. maddelerinde kabul ettiği "Güçlerin ayrılığı" ilkesini bozmuş ve bağımsız mahkemelere ait olan bir yetkiyi Yürütme organına tanımıştır.

Böylece düşün yaşamında,basında,yayında söz hakkı siyasal iktidara verilmiş olmaktadır.İşte Muzır Yasa'sını bu gelişmelerin ışığı altında değerlendirmek ve amacını yerli yerine oturtmak gerekmektedir.

III.

MUZIR YASASI

Bu yasa,yukarıdan beri açıklanan Anayasa değişikliklerinin amacı doğrultusunda düzenlenen bir yasadır. Basın özgürlüğünü sınırlayan,"dolaylı sansür"ü getiren bu yasa,kitap ve yayın toplatma konusunda karar verme yetkisini Yürütme organı tarafından seçilen bir kurula tanımıştır.

Böylece,bir yandan Anayasanın "Güçler ayrılığı" ilkesi yaralanmış,öte yandan da bağımsız mahkemelerin yetki alanları sınırlanmıştır.

Yasaya göre,başbakanlık bünyesinde,Yürütme organı tarafından seçilecek 11 kişilik bir kurul oluşturulacak ve bu kurul Türk Ceza Yasasının 426,427 ve 428. maddeleri ile ilgili konularda Resmi Bilirkişi görevi yapacaktır.Yani bir yazı ya da kitapta "müstehcenlik" bulunup bulunmadığını ve yapıtın "muzır" sayılıp sayılmaması gerektiğini bu kurul saptayacaktır.

Görülüyor ki bu yasa,bağımsız mahkemelere ait olan bir görevi İdarece seçilen bir kurula devretmektedir.

Denilebilir ki mahkemeler,kendilerine getirilen konularda bağımsız olarak bilirkişi seçebilir ve görüş alarak buna göre karar verebilir.Ancak bu konuda Ceza Yargılamaları Usulü Yasası'nın 66. maddesini anımsatmakta yarar vardır.Bu madde "Bilirkişi tayini" başlığı altında şöyle demektedir:

"Belli hususlar hakkında rey ve mütalaalarını beyan ile kanun tarafından görevlendirilmiş resmi bilirkişi varsa,hususi sebepler olmadıkça başkası tayin edilemez." (Fıkra:3)

3266 sayılı "Muzır Yasası" yukarıda açıklandığı gibi,"Resmi bilirkişi" tayin etmiştir.Yukarıda anılan yasa hükmüne göre,mahkemelerin saptanan "Resmi bilirkişi"ye başvurmaları gerekecektir.

Bu bilirkişilerin yürütme organı yani İdare tarafından görevlendirildiği düşünülürse,objektif görüş bildirmelerinin güçlüğü kendiliğinden anlaşılır.Bir hakimin ible,bağımsızlık açısından,Yürütme organı tarafından görevlendirilmesi sakıncalı görülürken,bir bilirkişi kurulunun siyasal iktidar tarafından görevlendirilmesinin sakıncalarını açıklamaya gerek yoktur.Bu,Yargının bağımsızlığı bakımından önemli bir sakıncadır.

Yasanın sakıncalı yönlerinden birisi de,ikinci maddenin ikinci fıkrasında görülmektedir.Bu fıkraya göre:"Kurul,basılmış eserlerin küçükler için muzır olup olmadığı hususunda yapacağı incelemede,1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'ndaki genel amaç ve temel ilkeyeri gözönünde bulundurmak zorundadır."Böylece yasa,18 yaşından küçük çocukların cinsel sorunları dışına da taşmış bulunmaktadır.Böylece yapılacak incelemede siyasal düşünceler ve dünya görüşleri de rol oynayacaktır.

Bu yasa ile,siyasal iktidar,kendi görüşlerine ve siyasal programına uygun olmayan görüşleri ve düşünceleri yasaklama olanaklarını elde etmiş olmaktadır.

1- Bu Anayasanın 24. maddesi,kitap ve broşür toplatılması konusunda da aynı hükümlerin uygulanacağını kabul etmiştir.
2- Türkiye İktisat Gazetesi,9.7.1970
3- Aynı gazete,11.2.1971
4- Bu Anayasanın 24. maddesine göre kitap ve broşür de aynı hükme bağlıdır.

MUZIRLIK ÜZERİNE

Bir süre önce çıkartılan "Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Yasası" veya kısa adıyla "Muzır Yasası", ülkemiz tarihinin ünlü yasalarından birisi olmak hakkını şimdiden kazanmışa benziyor."Küçüklerin manevi duygularını,moral va ahlakını muzır etkilerden korumak amacıyla çıkartılmış olan bu yasa,büyükleri de koruyucu kanatları altına almış durumda.Büyüklerin "ar ve haya duygularını rencide edecek" her türlü yapıta karşı duran Muzır Yasası'nın bu anlam ve önemini birçok yetişkinin henüz kavrayamamış olması da önemli bir sorun oluşturuyor.Fiyatları arttırılan ve poşete konulan muzır neşriyatın satışı artmış durumda.

Yönetimin halkın ahlakını korumak doğrultusunda gösterdiği kararlılık özellikle aydınlar arasında gerekli takdir ve desteği henüz sağlayamamış durumda.Oysa ki Evren ve Hükümet bu konuda,ülke içine ek olarak,ülke dışından çeşitli yollarla getirilmeye çalışılan her türlü muzır neşriyata karşı bile çok hassas davranıyorlar.Böylece muzır yasa uluslararası alanlara da çıkarak ününü pekiştirme yolunda ilerliyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığının düzenlediği 1. Asya-Avrupa Sanat Bienali'nde Polonyalı ressam Jan Dubkowski'nin tablosu "muzır yasasına" aykırı bulunarak kaldırılınca yabancı sanatçılar da sözkonusu yasa hakkında bilgi edinmek gereğini duydular.

Hükümet "muzır"la mücadele ederken çeşitli muzır sesler de duyuluyor.Bunlara göre Türkiye'de muzırlığın asıl kaynağını mevcut yönetim oluşturuyor.Bu hayat pahalılığı ve baskı altında halkta doğal olarak manevi duyguların yıpranması gündeme geldiğine göre en önemli muzır faaliyeti "hükümetin icraatı" oluşturuyor.

Hükümetin bu muzırlığını gizlemek için açtığı "güleryüz kampanyasının" da başarılı olamayacağı anlaşılıyor.Durumu hiç de iç açıcı olmayan memurlarda gülecek kalmamış bulunuyor.

Aşağıda "muzır yasanın" bazı uygulamalarını sunuyoruz.

Kitap her yerden darbe yedi

Erdal Öz

Ömer SEYFETTİN

Attila İLHAN

Orhan Veli KANIK

Fedor DOSTOYEVSKİ

Dede Korkut'un enflasyonu yüzde 800

• Barlas YURTSEVER

● Son 6 yılda kimi kitabın fiyatı yüzde 800 artarken, kimininki yüzde 200'lerde kaldı. Öğrenci ve memurun cebinde kitaba ayıracak para kalmadı. Yayıncılar protestolu senetlere boğuldu. Okullara kitap giremezken, bir ara parlayan çocuk yayıncılığı can çekişiyor

SON yıllarda kitap fiyatlarında ortaya çıkan artış hem okuru, hem yayıncıyı zor durumda bıraktı. Yayıncılar artışların enflasyonun altında kaldığını vurgularken, okurun azalmasıyla birim maliyetlerinin arttığından yakınıyorlar. Bu arada her kitap da ayrı bir enflasyon "yaşıyor". Kimindeki 6 yıllık artış yüzde 200'lerde kalırken, bir "Dede Korkut" yüzde 800'ü buldu.

Bilgi, Can ve Varlık Yayınları 1980 yılında basılan kitaplarının 6 yıl önceki ve şimdiki fiyatlarından örnek vererek, "kriz"i şöyle değerlendirdiler:

• **6 yıl önce serbest piyasada bir top kâğıt 800 TL. iken, şimdi 4 bin 700 lira. Matbaada 5 bin baskı için bir forma fiyatı 4 bin lira iken, şimdi 25 bin lira.**

• 6 yıl önce bir kitap için asgari baskı 5 bin idi, şimdi 3 bin-3.500. 1980'e kadar iki ay içinde 2 bin 500 satış yaparken, şimdi bu sayıya 5 ayda ulaşabiliyoruz.

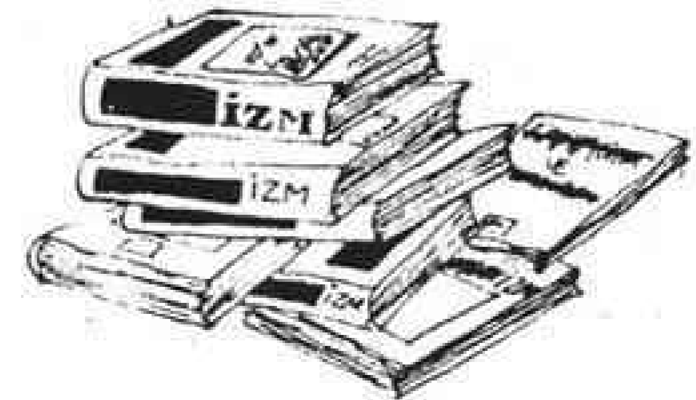
• **TV rekabeti kitap satışlarını etkiledi.**

• Türkiye'de kitap okuru öğrenci ve memur kesimi. Bunların cebinde kitaba ayıracak para kalmadı. Gelen büyük ekonomik kriz,olağanüstü karşılıksız çek ve protestolu senet olayını getirdi. Yayıncılar büyük kentlerin dışına çıkamadı.

Kütüphanedeki enflasyon

Kitabın adı/Yazarı	1980 (TL.)	1986 (TL.)	Yüzde artış
• Kurnaz Tilki/Goethe	90	650	622
• Beyaz Geceler/Dostoyevski	75	500	566
• Bütün Şiirleri/Orhan Veli	250	950	380
• Alçacıktan Kar Yağar/Erdal Öz	85	550	547
• Budala/Dostoyevski	750	3.000	300
• Ağla Sevgili Yurdum/Alan Patton	300	1.400	366
• Dede Korkut Hikâyeleri	80	750	837
• Mutlu Olmak Sanatı/Alain	60	500	733
• Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü/ Behçet Necatigil	200	1.400	700
• Atatürk Yolu/Yaşar Nabi Nayır	100	500	400
• Aganta Burina Burinata/H.Balıkçısı	200	700	250
• Efruz Bey/Ömer Seyfettin	125	400	120
• Sırtlan Payı/Attilâ İlhan	350	1.300	271
• Hostesler Eğleniyor/Baker-Jones	250	900	260
• Satranç/Kahraman Olgaç	175	550	214
• Çocuk Bakımı ve Eğitimi/ Dr. B. Spock	450	1.600	255

Milliyet 15 Mayıs 1986

Kitap fiyatlarındaki artışı gösteren 'muzır' bir tablo

MUZIR TABLO KALDIRILDI!

Cumhurbaşkanı Kenan Evren' Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen "Asya-Avrupa Sanat Bienali"nin Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde açılan sergisini gezerken Polonyalı sanatçı **Jan Dubkowski**'nin tablosunu "ahlaka aykırı" buldu ve hatta daha da öteye giderek,"Bu yapılan sanat değildir,herkesin de bana hak vereceğini sanıyorum" dedi.

Evren'in bu düşüncesi üzerine sözkonusu tablo Kültür ve Turizm Bakanının emriyle sergiden kaldırıldığı gibi,Polonyalı ressamların yapıtlarının sergilendiği bölüm de tümden kapatıldı.

27 MUZIR SORUŞTURMA!

Muzır Yasası'nın yürürlüğe girdiği 12 Mart 1986 tarihinden itibaren,**Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu** tarafından müstehcen bulunan üç yayın hakkında İstanbul Basın Savcılığınca 7 ayrı dava açılırken,10 ayrı gazete ve dergi hakkında da 27 soruşturmaya başlandı.

Kurul tarafından incelendikten sonra,cinsel duyguları tahrik ve halkın ar ve haya duygularını rencide edici olduğu belirtilerek müstehcen bulunan **Playmen** dergisi hakkında 2,**Playboy** dergisi hakkında 1 ve **Tan** gazetesi hakkında 3 ayrı dava açıldı.Yine aynı kurul tarafından incelendikten sonra hakkında yasaya aykırı yayın da bulunmak raporu hazırlanan **Tan Gazetesi**'nin 11,**Günaydın Gazetesi**'nin 6,**Hafta Sonu Gazetesi**'nin 2,**Playmen**'in 2 ayrı sayıları,**Süper Gazete,Playboy,Bravo,Sinesex,Çıplaklar Kampı** dergilerinin birer sayıları ve **Dr. Haydar Dümen**'in **Cinsel Yaşam-2** kitabı hakkında basın savcılığınca soruşturma başlatıldı.

TRT,KAN DAVASI'NI YASAKLADI!

TRT Yayın Denetleme Kurulu ünlü İtalyan yönetmen **Lina Wertmüller**'in **"Kan Davası"** adlı filminin televizyonda yayımını yasakladı.Film 1940-45 yılları arasında, İtalya'daki faşist ve sosyalistlerin mücadelesini anlatması nedeniyle Türkiye'de yayımlanamayacak kadar politik bulundu.

Film hakkında ilginç yorumlarda bulunan bir TRT yetkilisi Türkiye'de demokrasi ve muzır yasasının uygulanışı konusunda da önemli ipuçları verdi:

"Biz daha yeni bir sıkıyönetim geçiren,demokratik düzene yeni giren bir toplumuz.Böyle filmlerle halkın kafasını karıştırmak yanlış.Üstelik filmden günümüze mesajlar da iletiliyor" diyen yetkili;muzır yasasının diğer yasalarla birleştirilerek nasıl uygulandığını da şöyle açıkladı:

"Filmde Muzır Yasası'nın ve TRT Kanunu'nun yasakladığı her şey vardı.Homoseksüellikten tutun,bir kadının iki erkekle yaşaması,kaçakçılık,faşizm,komünizm,halkın hükümete isyanına kadar her şey.Televizyonda halka halka izlettirilecek gibi değildi.Üstelik Türkiye'de faşizm,komünizm yasak.TRT Kanunu bize halkta karamsarlık, umutsuzluk,kargaşa,dehşet,saldırganlık gibi olumsuz duyguları uyandırmak ve telkin etmek amacına yönelik yayın yapmamayı emrediyor.Böyle filmlerle halkın kafasını karıştırmaya ne gerek var?Televizyonda hissi aşk hikayelerinin,macera,uzay filmlerinin,müzikallerin yayımlanması daha uygun." Cumhuriyet,1.5.1986

KİTAP DA POŞETE GİRDİ!

Aylık çeşitli magazin dergilerinden sonra,ilk defa bir kitap poşet içinde piyasaya çıktı.

Dağıtım şirketleri ve kitapçılara poşet içinde gönderilmesine başlanan **Jolan Chang**'ın kitabı **"Taocu Sevişme ve Seks"**in üzerinde ayrıca "Küçüklere Zararlıdır" yazısı yer alıyor.Dağıtım şirketleri sahipleri,kitabın poşete girmesiyle satışının arttığını belirterek,**"Okuyucular böylece kitaba daha çok ilgi gösteriyor.Kitabın içeriğini merak ediyorlar"** dediler. **(22.5.1986)**

MUZIR YASASININ DİĞER UYGULAMALARINDAN

- İzmir'de çalıştırdığı içkili lokantada seks filmi göstererek hasılatını yükseltmeye çalışan lokanta sahibine "Muzır" yasaya muhalefetten iki milyon lira para cezası verildi ve lokanta 10 gün kapatıldı.**(Cumhuriyet, 12.4.1986)**

- Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde düzenlenen "Seksüel Fonksiyon Yetersizlikleri" konulu panelde Prof. Dr. Saim Mermut,"Muzır Neşriyat Yasası nedeniyle bazı slayt ve filmleri gösteremeyeceğini belirtti."**(Cumhuriyet,13.4.1986)**

- Muzır Kurulu zamanının büyük bölümünü de gazetelerde çıkan kadın fotoğraflarını inceleyerek geçiriyor. Örneğin kurulun yeni getirdiği tanımlara göre "ellerini başının arkasında birleştirmiş" ve "kısmen örtünmüş" ya da yüzüne "cinsi tecessüs uyandıracak" bir ifade vermiş kadın fotoğrafları "küçüklerin maneviyatı üzerinde muzır tesir yapacak nitelikte."

- Muzır yayınların konacağı poşetin kalınlığı da önemli.Örneğin Playboy dergisinin Mayıs sayısı poşete konduğu halde,poşet üzerinden dergi kapağında bulunan fotoğraf ve yazıların "en ince detayına kadar" görülüp okunabildiği belirtilerek dergi yine de muzır bulundu. **(Cumhuriyet,26.5.1986)**

- Muzır kuruluna "muzır" diyen Cumhuriyet gazetesi hakkında dava açıldı.Gazetede yayınlanan 4 ayrı yazıda "Küçükleri muzır neşriyattan korumak için resmi idari bir görev üstlenen kurula yayın yoluyla hakaret ettiği" savıyla gazetenin yazı işleri müdürü Okay Gönensin hakkında 9 ay ile 4.5 yıl arasında değişen hapis cezası isteniyor.**(Cumhuriyet,9.6.1986)**

DAYANIŞMA HABERLERİ

TÜRKİYE'DEN "SUSTURULMUŞ SESLER"

Oyun yazarı Arthur Miller ve Amerikan yazarları bu yıl PEN'in "Susturulmuş Sesler" dizisinde Türkiye'den yazar ve şairlerin eserlerine de yer verdiler.1 Mayıs günü New York PEN merkezinde düzenlenen okuma forumunda Amerikalı yazarlar Nazım Hikmet,Yaşar Kemal,Ali Taygun ve Dr. İsmail Beşikçi'nin eserlerinden parçalar okudular.

TÜRKİYE'DE AYDINLARIN DURUMU

Amsterdam Üniversitesi'nin,"Türkiye'de Demokrasi Sorunu" konusunda 29 Nisan 1986 tarihinde düzenlediği, Prof. Dr. G.Borgers (Hollanda PEN Klübü Başkanı),H.Hogenbrick (Kiliseler Birliği Barış Hareketi'nden),P.Dankert (Avrupa Parlamentosu Üyesi),Prof. C.Mulvard (Amsterdam Üniversitesi Etnik Azınlıklar Kürsüsü) da katıldıkları toplantıda,"Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi" adına Prof. Server Tanilli **"Türkiye'de Aydınların Durumu"** başlıklı bir konuşma yaptı.Tanilli konuşmasının bir bölümünde şöyle dedi:

"Görünüşteki demokratik çıkışlar ve hareketlilik, rejimin rağmına olan şeylerdir;aydınlar,demokrasi adına bugün bir şeyler yapılabiliyorsa,hele yığınla tehlikeyi göze alarak yapmaktadırlar bunu.Onları Batı'nın demokrat kamuoyu gerçi desteklemiştir,destekliyor;ancak,Avrupa Konseyi gibi demokrasi ve temel insan haklarını koruyup gözetmek göreviyle yükümlü kuruluşlar bu desteği haydi haydi sağlamak zorundadırlar.Anayasa,parlamento, seçim gibi bir takım görünüşlere bakıp,olan bitenin içyüzünü arayıp araştırmadan,**"Türkiye'de demokrasiye dönülüyor,dönüldü"** kanısına kapılmak yanlıştır.Hele hele kısa bir süre önce beş ülkenin **"şikâyetlerini geri almaları"** son olarak da **Avrupa Konseyi'nin verdiği karar** gibi **uzlaşmalara** girmek ise çirkindir.Batılılır şunu unutmamalıdırlar:**Türkiye'de çiğnenen bir yerde kendi değerleridir;bu bakımdan Türkiye'li aydınların demokrasi mücadelesi,onların gözardı edeceği bir mücadele değildir,olmamalıdır."**

BASIN VE SANATA BASKILAR

"TOMBULUN TÜRKÜSÜ" YARGILANIYOR

"Tombulun Türküsü" adlı plağın yapımcıları Başbakan Özal'a hakaret suçundan yargılanıyorlar. Plakta geçen, "Bu gidişle donsuz kalacağız, hep şu tombulun yüzünden fesuphanallah" sözleriyle Özal'ın kastedildiği iddiasıyla açılan davada sanıklar "hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif etmekle" suçlanıyorlar. Söz yazarı Giray Elmalı, plak şirketinin sahipleri ve iki türkücü hakkında TCK'nın 159. maddesine göre 1 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası isteniyor. **(12.4.1986)**

GAZETECİ KARAKOL MAHKUM OLDU

Eski Kars Valisi Muhittin Keskin'e yayın yoluyla hakaret savıyla bir ay önce tutuklanan Serhat Kars Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Baki Karakol, 7 ay hapis, 35 bin lira ağır para cezasına çarptırıldı. Baki Karakol, gazetesinde valinin uygulamalarını eleştirmişti. **(2.5.1986)**

GAZETECİ YILMAZ'IN HAPSİ İSTENİYOR

Başbakan Özal'a ve hükümete hakaret ettiği edildiği iddiasıyla Sabah gazetesi sorumlu yazı işleri müdürü Metin Yılmaz hakkında açılan dava başladı. Bültenimizin geçen sayısında bildirdiğimiz gibi, Yılmaz hakkında "Özal'ı korkuttuk, Özal iktidarının ve TRT'nin ipliğini pazara çıkarmaya devam edeceğiz" şeklindeki bir haberden ötürü 6 yıla kadar hapis cezası isteniyor. **(7.5.1986)**

GÖNENSİN VE AKYILDIZ YARGILANIYOR

Cumhuriyet gazetesi yazı işleri müdürü Okay Gönensin ve gazeteci Erhan Akyıldız, gazetede bir yıl önce yayınlanan "Sahte Cennetin Tutsakları" adlı yazı dizisi dolayısıyla yargılanıyorlar. Uyuşturucu madde kullanımıyla ilgili dizinin, "kokain içen genç annesiyle yattı" başlıklı bölümünde "evlenme yasağı bulunan kişiler arasındaki cinsi münasebete dair haber yayımlandığını" öne süren savcı, Gönensin ve AKYILDIZ'ın cezalandırılmasını istiyor. **(10.5.1986)**

İKİ KİTAP MAHKEMEDE

Henri Miller'in dünyaca tanınmış **"Oğlak Dönencesi"** adlı kitabını yayınladığı nedeniyle yayıncı **Erdal Öz** hakkında açılan davada mahkeme kitabı **"Edebi mi yoksa müstehcen mi olup olmadığının belirlenmesi için"** Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu'na gönderdi.

Sudaki İz adlı kitabı müstehcen bulunarak toplatılan **Ahmet Altan** hakkında da dava açıldı. **(10.5.1986)**

130 İMZALI PROTESTO

130 sanatçı ve yazar, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca düzenlenen 1. Asya-Avrupa Sanat Bienali sergisinde Polonyalı sanatçı **Jan Dubkowski**'nin yapıtlarının "müstehcen" ve "muzır yasasına aykırı" olduğu gerekçesiyle engellenmesini ortak bir duyuruyla protesto etti. 130 imzalı kamuoyuna duyuru şöyle:

"Biz, Türk sanatçıları, özgür ifadeden yana olanlar, sansürün ve baskının her türüne karşıyız. Ulusların birbirlerini anlayıp tanımaları olanağını sağlamak amacına yönelik kültürel ve sanatsal etkinliklerin özgür ve demokratik ortamlarda, hoşgörü temelinde oluşacağına inanarak, Uluslararası 1. Asya-Avrupa Bienali'nde konuk sanatçı Jan Dubkowski'nin yapıtlarının sergilenmesinin engellenmesinden duyduğumuz üzüntüyü belirtir, gerekçesi ne olursa olsun bu karara katılmadığımızı kamuoyuna duyururuz." (11.5.1986)

YAZAR APAYDIN'A PASAPORT VERİLMEDİ

Yazar Taliup Apaydın, pasaport verilmediği için, yurt dışından aldığı bir davete katılamadı. Apaydın'a pasaport verilmeyişinin nedeni açıklanmadı.

Talip Apaydın, 1984 yılında iki kez yurt dışına gittiğini, o tarihten bu yana hakkında herhangi bir soruşturma açılmadığını, yargılanmadığını bildirdi. Yetkililer ise, "Pasaportunuz hazırlandı, ancak veremeyeceğiz ve nedenini açıklamaya da yetkili değiliz" dediler. **(2.6.1986)**

"DİPTEN GELEN DALGA" TAHLİYE BEKLİYOR

İlya Ehrenburg'un yazdığı dünyaca tanınmış roman **Dipten Gelen Dalga** 2.5 yıldır Türkiye'de tutuklu bulunuyor!

Mazlum Bayhan tarafından dilimize çevirilen **Dipten Gelen Dalga** 1978'de Sosyal Yayınları tarafından ilk kez basıldı. Kitap 12 Eylül'den sonra ikinci baskısını yaptı. İlk iki baskı için soruşturma açılmadı. Ancak Ekim 1982'de yapılan üçüncü baskı için soruşturma açıldı. İçinde suç unsuru olup olmadığının tesbiti için kitap bilirkişiye gönderildi.

Bilirkişi Prof. Sulhi Dönmezer, Ekim 1983'de verdiği raporunda kitapta **"komünizmi övme"** suçunun işlenmiş olduğunu belirtti. Kitabın son basımından itibaren 1 yılı aşkın bir süre geçtiği için, kitabın çevirisini yapan Mazlum Bayhan hakkında tekipsizlik kararı veren İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi, savcılığın istemi üzerine kitap hakkında Ekim 1983'de toplatma kararı verdi. 2300 adet kitap polis tarafından kitapçılardan toplanarak Adli Emanete alındı.

Daha sonra savcılığın müsadere istemini de mahkeme benimsedi. Ancak müsadere konusunda Adalet Bakanlığı ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda farklı görüşler ortaya çıktı. **Müsadereye** hangi mahkemenin yetkili olduğu tartışıladursun **Dipten Gelen Dalga** da tutuklulukta 2.5 yılını doldurmuş bulunuyor. **(15.5.1986)**

ÇALIŞLAR'IN 8 YILLIK CEZASI KESİNLEŞTİ

12 Eylül sonrası Ordu Dil ve İstihbarat Okulundaki tutuklu siyasi parti yöneticilerinin yaşamını **Liderler Hapishanesi** adlı kitapta anlatan gazeteci Oral Çalışlar'ın 8 yıllık hapis cezası Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun kararıyla kesinleşti. **(25.5.1986)**

"YILANLARIN ÖCÜ" SANSÜRE TAKILDI

Metin Erksan 1961'de **Yılanların Öcü**'nü sinemaya uyarladığı zaman film sansürden geçmemiş ve ancak devrin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in filmi izlemesi ve lehinde müdahelesiyle gösterilebilmişti. **Yılanların Öcü**'nün 24 yıl sonra yapılan ikinci çevrimi de sansüre takıldı. Bu kez yönetmenliğini Şerif Gören'in yaptığı ve başrolleri Kadir İnanır, Fatma Girik, Nur Sürer ve Serpil Çakmaklı'nın paylaştıkları film sansürden geçemedi.

Yine **Fakir Baykurt** tarafından yazılan **Kaplumbağalar** romanının da sinemaya uyarlanması sansür engeliyle karşılaştı.

YAYIMCI KIVANÇ TUTUKLANDI

Eylem Yayınları sahibi Hüseyin Kıvanç, yayımladığı 2 kitap ve 2 broşür nedeniyle 1976 yılında açılan 4 dava nedeniyle İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesince tutuklandı. Kıvanç hakkında "yayın yoluyla komünizm propagandası yapmak" suçundan en az 30 yıl hapis cezası isteniyor. Mahkeme 18 Şubat 1986 tarihinde Kıvanç hakkında "duruşmalara gelmemesi nedeniyle gıyabi tutuklama kararı" verdi. Bunun üzerine Tıvanç 11 Mayıs 1986 günü 01.00'da evinden alınarak cezaevine götürüldü. **(15.5.1986)**

1 MAYIS: 100. YILDA YASAK ALTINDA!

Tüm dünya ülkelerinde emeğin bayramı olarak kabul edilen 1 Mayıs'ın 100. yılı da Türkiye'de yasak altında geçti.Dünyanın,politik rejimleri nasıl olursa olsun,hemen hemen tüm ülkelerinde 1 Mayıs'ta işçiler,emeğiyle yaşamını kazananlar birlikte düşünce ve talepleri ni bir kere daha açıklarken Türkiye'de yönetim değil 1 Mayıs'ın kutlanmasına,sözünün edilmesine bile karşı olduğunu gösterdi.

Mecliste **"1 Mayıs emek bayramıdır"** diyen SHP eski Genel Başkanı Gürkan,ANAP ve MDP'lilerin saldırısına uğ radı.

Cumhurbaşkanı Evren ise 9 Mayıs'ta Malatya'da yap tığı konuşmada 1 Mayıs'a "komünist bayramı" diyerek sahip olduğu geniş bilgiyi bu konuda da gösterdi.Evren ye ni bir işçi bayramı da önererek şöyle dedi:

"Yakın bir tarihte 1 Mayıs'ı geçirdik.Her gün yurt dışında yurt içinde neler olduğunu,yurt dışındaki işçilerin elindeki pankartta neler yazdığını,yurdun dört köşesinde neler olduğunu öğreniyor ve vatandaşı uyarıyorum.Eğer işçi bayramını kutlamak gerekiyorsa,komü nist ülkelerin kabul ettiği günü değil,mesela 15-25 Mayısı kutlayabiliriz.Fedakâr işçi kardeşlerimizin başımın üzerinde yeri var."

1 Mayıs öncesinde polis işçi semtlerinde ve öğren ci yurtlarında geniş bir operasyon yaparak çok sayıda kişiyi gözaltına aldı.Gözaltına alınanların sayısı resmen 90 olarak açıklandı ancak bu rakamın daha fazla olduğu belirtiliyor.Özellikle alındıktan kısa süre sonra salıverilenlerin sayısı fazla.

İzmir'de gözaltına alınıp salınanlar poliste kendilerine işkence yapıldığını ve çeşitli suçlar yüklenme ye çalışıldığını açıkladılar.Gözaltına alınanlardan 22 kişi DGM'ye gönderildi.Bunlardan 14 tanesi DGM tarafından tutuklandı.

Genellikle 30 Nisan gecesi gözaltına alınanlar,an cak 13 Mayıs'da DGM'ye çıkarıldılar.

Yasak altında geçirilmek zorunda kalınan 1 Mayıs'ın 100. yılı,Türkiye'de 1 Mayıs'ın kutlanabilmesi için önemli bir potansiyelin mevcut olduğunu,tüm baskılara karşın gösterdi.

İKİ TİYATROCU GÖZALTINA ALINDI

İzmir Karşıyaka Güzel Sanatlar Parkında düzenlenen etkinliklerin son gecesinde Anton Çehov'un **Rezalet** adlı yapıtını oynayan İstanbul Tiyatrosu sanatçılarından Can Doğan'ın sahnede kullandığı bazı tümcelerden dolayı polis,sanatçıya müdahele etti.Bu olay karşısında sanatçı Kemal Kocatürk,polisin müdahele nedenini sormaya kalkışınca olay büyüdü ve oyun polisin müdahelesiyle yarıda kaldı.Siyasi polis daha sonra iki sanatçıyı gözaltına aldı.Doğan ve Kocatürk hakkında soruşturma sürüyor. **(9.6.1986)**

ECEVİT'İN HAPSİ İSTENDİ!

18 Mayıs'da DSP Kurucular Kurulu toplantısında yaptığı konuşma nedeniyle Ankara Basın Savcılığı Bülent Ecevit hakkında 1-3 yıl ceza istemiyle dava açtı.

Ecevit konuşmasında;"**Yasaklara karşı konuşup yazma,düşüncelerimi açıklamak hakkım.Bu hak elimden alındı ğında da kullandım ve kullanırım.Çünkü bence bu,devleti yönetenlerin kısabileceği siyasal hak değildir.Bu,kimse nin dokunamayacağı bir insanlık hakkıdır**" demişti.**(Cumhuriyet,5.6.1986)**

YEŞİLLER'İN PROTESTOSU

F.Almanya Meclisi Yeşiller Grubu,6 Haziran'da basına açık bir mektupla Devlet Başkanı Weizsacker'in Tür kiye ziyaretini kınadı.Mektupta,Weizsacker'in bu gezisiyle,dünyaca yaygın saygınlığını,Evren ve yandaşı Özal'ın itibarının iadesi için harcamış olmasından duyulan üzüntü belirtiliyor.Ardından şöyle deniyor:"Aslında generallerin işi kolay.Açık ki,F.Almanya ve diğer NATO üyesi ülkeler bakımından,ittifakın vazgeçilmez güney ka nadı üyesi olarak silahlandırılmış bir Türkiye'nin oyna yacağı rol;ülkede,işkence,sıkıyönetim,basına yasaklar ve insan hakları ihlällerinin sona erdirilmesinden daha önemlidir."

AZİZ NESİN:

"AYDINLAR DİLEKÇESİNDEN DAHA BÜYÜK ÇAPTA HAZIRLIĞIMIZ VAR"

Aziz Nesin,haftalık **Yankı** dergisinin 19-25 Mayıs tarihinde yaptığı bir söyleşide yeni hazırlıkları olduğunu söyledi.**Aziz Nesin** özetle şöyle dedi:

"Yeni bir hazırlığımız,Aydınlar Dilekçesi'nden da ha büyük çapta bir hazırlığımız var.Bu hükümeti sürekli rahatsız etmek lazım.Uyarmak değil,rahatsız etmek lazım,çünkü uyarılmaz bir iktidardır bunlar."

(...)

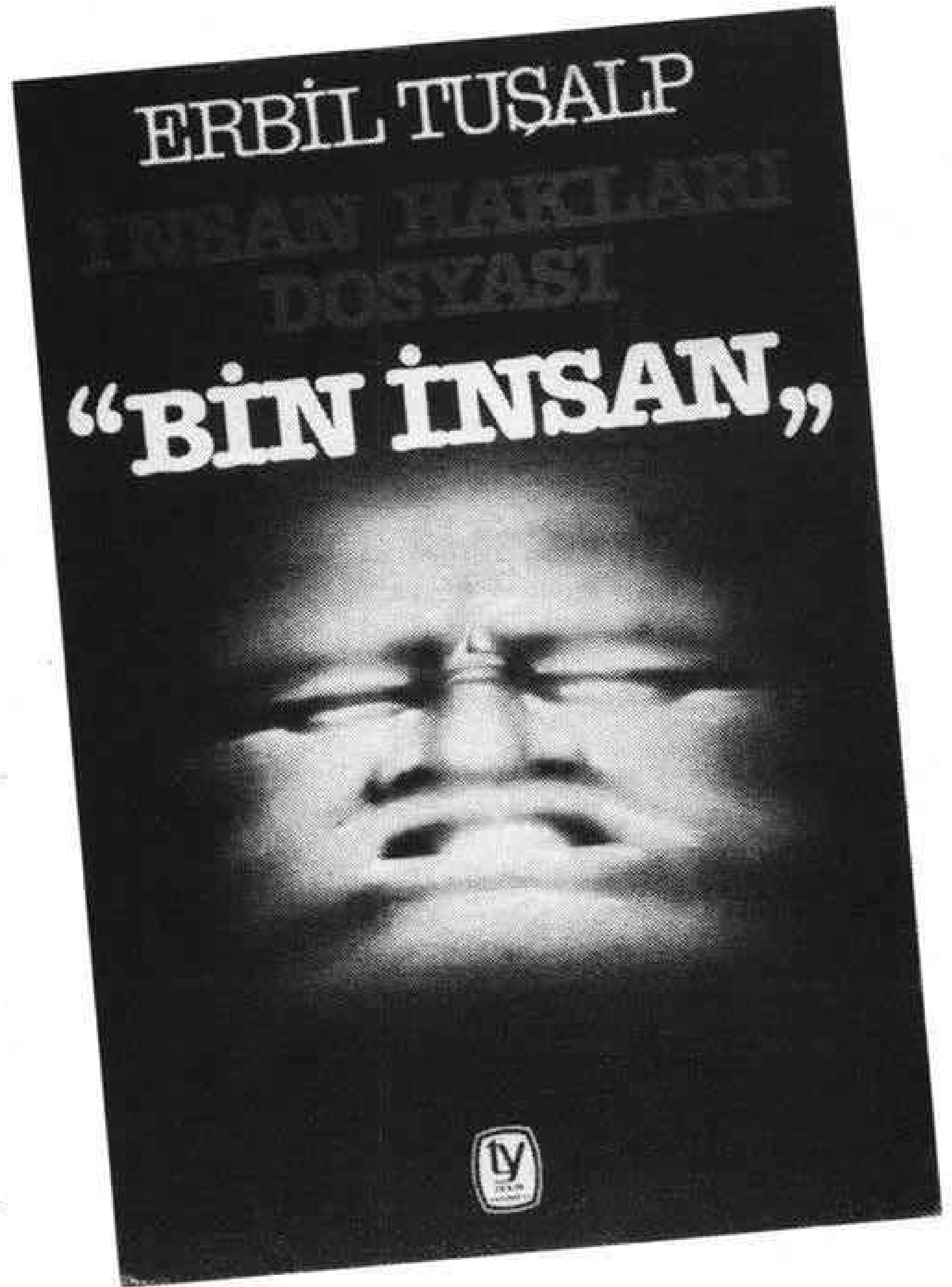
"Biliyorsunuz Aydınlar Dilekçesi'nde sonuç alındı.Aydınlar Dilekçesini yapanlara ve imzalayanlara **"vatan haini"** dendiğini biliyorsunuz.Mahkeme kararı **"vatan haini"** olmadığımızı tescil etti.Karar verdi ki **"vatan haini"** değiliz.O zaman sonucun ne olduğunu söylemek bana düşmez.Aydınlar Dilekçesi'nde hiçbir zaman ekonomik sorunlara değinmedik.Bu kez Türkiye'deki ekonomik sorun lara değineceğiz ve ekonomik sorunların yaşamın başka alanlarına,ahlaksal,sosyal alanlara nasıl yansıdığını anlatacağız.O zaman da 5 kere 10 kere vatan haini olacağız tabii..."

- Aydınlar Dilekçesi'nde yaşanan olaylar imza atanlarda belirli bir tedirginlik yaratmış olabilir mi? Yani bu çalışmada beklediğiniz katılım gerçekleşecek mi?

"Tam tersine,herkes daha yürekli,daha birlik,daha güçlü olarak yeni çaışmaya katılmak istiyor.Ve bu kez imza sayısı 1500-2000 olmayacak.Bu kez 10 bin imzayla başvuracağız,ayrıca da imzayı sürekli açık tutacağız. Böylece her hafta belki elli bin,yüz bin imza katılacak.Bu kez çok daha güçlü bir hareket olacak."

haber bülteni

ERBİL TUŞALP

1945 yılında Akşehir'de doğdu.Ev-
li ve bir çocuklu.
1965'de Harbokulundan mezun oldu;
197'4de sağlık nedeniyle ordudan ayrıl-
dı ve gazeteci olarak çalışmaya başla-
dı.1978'e kadar TRT'de,Günaydın'da,Va-
tan'da,Dünya'da,Anka Ajansı'nda çalış-
tı.1978'den beri ise Cumhuriyet'te çalı
şıyor.1981-85 arasında bu gazetenin An-
kara Bürosu İstihbarat Şefliği yaptı.
1979 ve 1980 yıllarında Çağdaş Ga
zeteciler Derneği'nin "Haber Ödülü"nü
aldı.Bir süre Türkiye Gazeteciler Sendi
kası Yönetim Kurulu üyeliği yaptı.Dilek
çe Davası sanıkları arasında yer aldı.
İlk kitabı **İnsan Hakları Dosyası**,
ikinci kitabı **Bin İnsan** bir senede 5.
baskısını yaptı.Son kitabı **Bin Tanık**'ın
da 2. baskısı geçtiğimiz günlerde çık-
tı.**Bin İnsan**'la ilgili açılan davası de
vam ediyor.

İnsan hakları,insanların her toplumdaki temel ko-
numunu,özellikle onların,devletle ilişkisini düzenleyen
ilkelerin bir bütünü olarak karşımıza çıkıyor.
Devletle ilişkisi bakımından insan haklarına,ge-
rek Anayasalar gibi temel hukuk belgelerinde,gerekse
Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi örgütleri düzeyin
deki uluslararası belgelerde,kapsamlı olarak yer verili
yor.Uluslararası belgeler,ulusal hukuk belgelerini etki
liyor.Örneğin,Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Anaya
salarımıza esin kaynağı olduğu biliniyor.O zaman şu so-
runun karşılığını bulmak zorunda kalıyoruz:
İnsan haklarının çiğnenmesi durumunda,Anayasal ve
yasal güvencelere niçin işlerlik kazandırılamıyor,ulu-
sal ve uluslararası yaptırımlar niçin yetersiz kalıyor
ya da tepki görüyor?
Günümüzde,bu sorunun yanıtını,İnsan Hakları Bili-
mi araştırıyor.Bu bilimin ölçütü ise,insan onuru ve bu-
na saygıyı sağlayan hakların ve özgürlüklerin araştırıl
ması ile anlatılıyor.

Erbil Tuşalp

Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi
Postfach 2106, 3550 Marburg

Hesap Numarası: D.LÜDERWALDT
Konto no:93640-606
BLZ:500 100 60
POSTGIROAMT FRANKFURT